

Doporučená četba 8. ročník

(5 knih za pololetí – ve čtenářském deníku, z toho 1 podle své volby i mimo seznam a 1 společnou)

Adams, Douglas: Stopařův průvodce po galaxii

Austinová, Jane: Pýcha a předsudek, Rozum a cit

Backman, Fredrik: Medvědín

Beckett, Samuel: Čekání na Godota

Bowen, James: Kocour Bob

Brontëová, Charlotte: Jana Eyrová

Curwood, J. Oliver: Král šedých medvědů

Čapek, Karel: Bílá nemoc, R.U.R.

Dostojevskij, Fjodor Michajlovič: Idiot

Dumas, Alexandre: Robin Hood

Dyk, Viktor: Krysař

Erben, Karel Jaromír: Kytice

Exupéry, Antoine de Saint: Citadela

Frynta, Emanuel: Písničky bez muziky

Gaarder, Jostein: Dívka s pomeranči

Giono, Jean: Muž, který sázal stromy

Halas, František: Torzo naděje, Ladění, Sépie, A co? *nebo jiná sbírka*

Hemingway, Ernest: Stařec a moře, Komu zvoní hrana

Hlaváček, Karel: Pozdě k ránu

Hora, Josef: Struny ve větru

Hrabal, Bohumil: Postřižiny, Příliš hlučná samota, Ostře sledované vlaky *nebo jiná*

Hugo, Victor: Ubožáci (Bídníci)

Hulpach, Vladimír: Co vyprávěl kalumet

Jerome Klapka, Jerome: Tři muži ve člunu

Jirotka, Zdeněk: Saturnin

John, Jaromír: Rajský ostrov

Kerouac, Jack: Na cestě

Kolář, Jiří: Návod k upotřebení, Prométheova játra

Kryl, Karel: Knížka Karla Kryla

Lewis, C.S.: Letopisy Narnie – *vybraný díl*

London, Jack: Bílý tesák; Volání divočiny; Martin Eden

Mácha, Karel Hynek: Máj

May, Karel: Vinnetou, Poklad na Stříbrném jezeře *nebo jiná*

Melville, Herman: Bílá velryba

Milton, John: Ztracený ráj

Molière: Lakomec

Montgomeryová, Lucy Maud: Anna ze Zeleného domu

Morgenstern, Christian: Šibeniční písně

Nejedlý, Jan: Hororová čítanka

Němcová, Božena: Babička

Nezval, Vítězslav: Pantomima

Nikl, Petr: Zá hádky

Orten, Jiří: Elegie

Orwell, George: Farma zvířat

Pavlát, Leo: Osm světél

Petiška, Eduard: Staré řecké báje a pověsti

Poznanski, Ursula: Erebos – Počítačová hra, která tě sleduje

Pratchett, Terry: Úžasná zeměplocha *vybraná část*

Ransome, Arthur: Vlaštovky

Remarque, Erich Maria: Na západní frontě klid; Tři kamarádi

Seifert, Jaroslav: Halleyova kometa; Býti básníkem

Shakespeare, William: Romeo a Julie; Zkrocení zlé ženy *nebo jiná divadelní hra*

Sienkiewicz, Henryk: Quo vadis

Sládek, Josef Václav: Od žežulky k Mikuláši

Suchý, Jiří: Trocha poezie

Swift, Jonathan: Gulliverovy cesty

Škvorecký, Josef: Zbabělci

Šrut, Pavel: Lichožrouti

Štorch, Eduard: Lovci mamutů *nebo jiná*

Tolkien, J. R. R.: Hobit; Společenstvo prstenu *nebo jiná část Pána prstenů*

Toman, Karel: Měsíce

Vančura, Vladislav: Rozmarné léto

Verne, Jules: Dvacet tisíc mil pod mořem, Tajuplný ostrov *nebo jiná*

Vrchlický, Jaroslav: Začarovaný tatrmánek

Young, William Paul: Křižovatky

Žáček, Jiří: Dvakrát dvě je někdy pět, Aprílová škola, 99 dědečků a 1 babička

Muktéšvarská lidojedka

Když tygřice zabila v Muktéšvaru čtyřicet lidí, požádala vláda o pomoc Jima Corbetta. Ten si chtěl na zvíře nejprve počíhat u těla zabitého volka, později pak se pokusit dostat ho s pomocí nadháněčů. Oba pokusy selhaly.

Necelých třicet kilometrů severovýchodně od Nainítálu je horský masív dosahující výšky 2500 metrů a táhnoucí se v déle dvaceti až pětadvaceti kilometrů od východu k západu. Lidé, kteří žili v Muktéšvaru, tvrdí, že je to nejkrásnější místo v celém Kumáonu a že jeho podnebí nemá sobě rovna.

V rozsáhlých lesích, které obklopovaly osadu, se usadila tygřice. Žila tu naprosto spokojeně, lovic sambary, kákary a divoké vepře, až do chvíle, kdy se střetla s dikobrazem. V souboji s ním přišla o jedno oko a odnesla si z něho asi padesát ostrů dlouhých dva a půl až dvaadvacet a půl centimetru, které jí uvízly v rameni a v pravé přední tlapě. Snažila se vytáhnout ostny z masa svými zuby, a tím se potom vytvořily kolem ostrů hnisavé boláky. Když jednou ležela hladová v husté trávě a lízala si rány, jedna žena začala v blízkosti žnout krmení pro dobytek. Tygřice si jí zpočátku nevšímala, když se však žena dostala se srpem přímo k ní, máchla po ní prackou tak, že jí prorazila lebku. O dva dny později se tam objevil muž a chtěl si z toho stromu nasekat dříví na oheň; tygřice, která ležela na druhé straně, zabila i jeho. Je možné, že pohled na krev, která prýštila po obnaženém těle, visícím přes peň stromu, v ní vzbudila myšlenku, že by při této příležitosti mohla ukojit hlad. Příštího dne zabila třetí oběť, už úmyslně, aniž byla vydrážděna. A pak se z ní už stala kvalifikovaná lidojedka.

Dlouhé minuty se nic nehýbalo a nic se neozvalo, a pak jsem ji najednou uviděl. Vylezla na protější svah a teď se šinula po jeho okraji směrem ke kopci. V tom místě rostlo několik mladých topolů, patnáct centimetrů silných, takže jsem mezi nimi mohl sledovat pouze její pohybující se obrys. V zoufalé naději, že se moje kulka vyhne topolům a najde si tygřici, jsem zvedl pušku a bez dlouhého míření vystřelil. Tygřice se prudce otočila, seběhla se svahu, prolétla dolíkem a pustila se nejvyšší rychlostí stezkou vzhůru přímo na mne.

Počkal jsem, až byla dva metry přede mnou, naklonil jsem se dopředu a měl jsem velké štěstí, že se mi podařilo umístit druhou kulku do jamky těsně za krkem tygřice. Náraz kulky těžkého kalibru ji stočil právě tak, že těsně minula moje levé rameno. Setrvačností přeletěla přes okraj šestnáctimetrového srázu a se silným šplouchnutím dopadla dole do vody.

Když člověk zastřelí lidojeda, má zvláštní pocit uspokojení. Uspokojení, že vykonal práci, kterou bylo velmi zapotřebí vykonat. Uspokojení, že přelstil velmi silného protivníka na jeho vlastním území.

(přeložil Miroslav Jindra; upraveno)

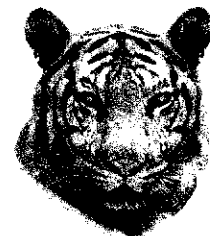
1. Kdo je vypravěčem příběhu?

2. Jaké je téma povídky?

3. Povídka má klasickou osnovu vypravování. Urči její jednotlivé body.

- a) úvod *popis místa děje, seznámení s tygřicí*
- b) zápletka
- c) rozvíjení děje
- d) vyvrcholení děje
- e) rozuzlení děje

4. Uveď tři znaky, na základě kterých můžeme určit, že jde o úryvek z povídky.

5. V textu podtrhni větu, ve které v tygřici zřejmě nastal zlom, jenž z ní udělal lidojedku.

6. V textu najdi výrazy s následujícími významy.

kosit – kmen –

7. Kde si myslíš, že se povídka odehrává?

- a) Čína
- b) Afrika
- c) Indie
- d) Rusko

- e) Určete větné členy *území, Mexika, vrcholné, v době*.
- f) Vypište slova cizího původu a určete vzory, podle kterých se skloňují.
- g) Najděte ve SCS věcný význam slova *civilizace*.

7 a) Doplňte chybějící písmena:

Černá smrt 1347–1351

Černá smrt – mor – představovala jednu z nejv... tších katastrof v dějinách. V ... vropě a na ... středním ... ýchodě ... působ ... la smrt jedné třetiny populace. V ... vropě mor usmrtil kolem 25 m... lionů l ... dí. Nemoc pocházela z ... ižní ... íny nebo ... army a šířila se přes ... třední ... sii ... edvábnou ... estou do ... agdádu, na Krym ji dovezl ... ongolští vojáci. V roce 1347 b... la na lodi převezena do ... talského ... anova. Poté se rychle ro... šířila na sever a na západ, v roce 1348 zasáhla ... aříž a ... ondýn, o rok později ... kandinávii a ... usko. Proti nemoci neexistovala žádná ochrana, zab... jela chudé stejně jako bohaté.
Podle *Encyklopedie historie světa*

b) Vysvětlete věcný význam slov (hledejte ve SCS nebo SSČ) *katastrofa, populace, neexistovat*.

c) Určete vzory slov *nemoc, loď* a utvořte tvary 3. a 6. pádu množného čísla, pokud si nebudete jisti použijte Pravidla českého pravopisu nebo SSČ.

8 a) Jaká je výslovnost těchto citátových výrazů?

en face, fair play, curriculum vitae, passé, all right, ex offio, salto mortale, come-back, persona grata

b) Pokuste se určit, z kterých jazyků byly výrazy převzaty.

c) Vysvětlete jejich význam.

2. Užití cizích vlastních jmen v textu

1 a) Doplňte chybějící část jména:

Koncem 19. století vytvořili francouzští impresionisté (např. Claude _____, Auguste _____) spontánní styl ve snaze zachytit pomíjivé účinky světla. V evropské literatuře vznikalo stále více románů. Spisovatelé (např. _____ Scott a _____ Verne) psali romantické dobrodružné příběhy. _____ Dickens ve svých románech výstižně popsal život městské chudiny. Mark _____ byl americký spisovatel a humorista, který napsal *Dobrodružství _____ Sawyera*. Mezi největší italské operní skladatele patří Giuseppe _____.

Podle *Encyklopedie historie světa*

b) Vyhledejte správnou výslovnost cizích vlastních jmen. Využijte encyklopedií nebo internetu.

1. Skloňování obecných jmen přejatých a cizích vlastních jmen

1 Vysvětlete věcný význam přejatých slov a doplňte vzory, podle kterých se skloňují:

bambus	justice	indigo	azimut
genetika	cylindr	metropole	alternativa
region	senior	moderátor	igelit
certifikát	tragédie	mytologie	archív
luxus	tribuna	viadukt	chaos

2 Podtrhněte neskloňovaná přejatá slova a ve SSČ vyhledejte jejich věcný význam:

deklarace, existence, klišé, fólie, impuls, etiketa, patos, esej, revma, minorita, morfologie, angažmá, chaos, taxa, paragraf, tabu, datum, téma, kupé, kánoe, tramvaj, rajón, metoda, želé, invaze, index, buly, textil, klimatizace, mikroskop

3 Utvořte tvary 2. pádu jednotného čísla a určete vzory, podle kterých se tato přejatá slova skloňují:

rosarium, absolutismus, album, archaismus, vakuum, centrum, jubileum, materialismus, mauzoleum, heroismus, minimum, génius, delirium, album, aforismus, futurum, organismus, terarium

4 Slova v závorkách dejte do správného tvaru:

Lékařka mi na angínu předepsala (antibiotikum). Na (glóbus) jsme si ukazovali jednotlivé (kontinent). Rokem 2001 jsme vstoupili do třetího (milénium). Krasobruslařka nás oslnila svými (pirueta). Naši výzkumní pracovníci a pracovnice se zúčastňují řady mezinárodních (symposium). Po zápalu plic mě na doléčení poslali do dětského (sanatorium). V (akvárium) plavaly dvě malé mořské želvičky. Jakost půdy je dána její (bonita). Vyberte si k masu přílohu podle svého (gusto). Můj bratr chodí do (oktáva) na matematickém (gymnázium). Sledovali jsme (repríza) dramatického díla.

5 a) Utvořte tvary 2., 6. a 7. pádu:

Francis Bacon [fránsis bejkn], Henryk Sienkiewicz [henrik šenkjevič], Paul Cézanne [pol sezan], Ray Douglas Bradbury [rej dagles bredberi], Flaccus Quintus Horatius [flakus kvintus horácijus], Winston Churchill [vinston čérčil], Carlton Lewis [kárln lúis], Edgar Allan Poe [edgr elen pou], Louis Blériot [lui blerjo], Paul Gauguin [pol gogen], Carl Friedrich Benz [karl frídrič benc], Ignacy Lukaszewicz [ignaci lukaševič]

b) Stručně každou osobnost charakterizujte – kdo byl a kdy přibližně žil.

6 Jazykový rozbor

Mayové obývali území dnešního jižního Mexika a Guatemaly. Jejich civilizace prožívala vrcholné období v době úpadku starověkého Říma.

a) Spojte obě věty v souvětí.

b) Nakreslete graf vytvořeného souvětí, určete hlavní a vedlejší věty a druhy vedlejších vět.

c) Ve 2. větě textu určete slovní druhy.

d) Z obou vět vypište základní skladební dvojice.

VA NÝ A TO FEK

CE PRO GALON

5 Pokuste se přiřadit:

1) ex offo	a) k nesmyslnosti, k přehnané krajnosti
2) vox populi	b) dodatečně, po skončení děje
3) nomen omen	c) podle práva, právně
4) summa summarum	d) běh života, životopis
5) status quo	e) z moci úřední
6) curriculum vitae	f) ve skutečnosti, doopravdy
7) a propos	g) jméno vystihující svého nositele, výstižné jméno
8) ad absurdum	h) na paměť, na posmrtnou památku
9) ad acta	ch) při té příležitosti, mimochodem, právě mě napadá
10) de facto	i) odložit (ke spisům), pokládat věc za vyřízenou
11) de iure	j) všechno dohromady, konec konců
12) déjavu	k) hlas lidu
13) ex post	l) smyslový klam; pocit, že to, co člověk vidí poprvé, už viděl
14) in memoriam	m) dosavadní stav
15) faux pax	n) ať žije
16) vivat	o) chybný krok v jednání, společenská chyba, nedopatření

6 Vyhledejte v SSČ nebo v SCS význam slov:

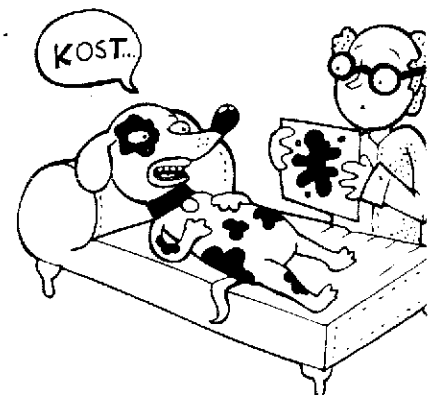
fosílie, kentaur, Koloseum, karafa, album, beletrie, dóm, fjord, gembler, bulvár

7 Vložte význam jednotlivých názvů věd, pokuste se sestavit slovníková hesla:

archeologie, astronomie, biologie, ekologie, estetika, etika, filatelie, genetika, geologie, justice, kriminalistika, mineralogie, mytologie, politologie, psychologie, sociologie, topografie, xenofobie, zoologie

8 Zdá se, že v následujícím cvičení přeházel šotek pojmenování odborníků. Jak to má být správně?

*Uf! Bolí mě záda, to je určitě z těch učebnic! Třeba na češtinu musíme mít pracovní sešit i učebnici! A já teď abych šel k optikovi.
Dneska jsme se honili na posččené louce a já se můžu usmrkat, ukýchat, ukašlat, budu muset jít k ortopedovi.
Mamka toho má v nové práci moc, pořád říká, že se z toho zblázní. To abych jí našel dobrého logopeda.
Táta si ani po infarktu nedá pokoj, rozčiluje se nad každou maličkostí a kouří jednu cigaretu za druhou. Dělá prostě přesně to, co mu kynolog zakázal.
Pepík do mě vrazil a srazil mi na zem brýle. Hned po škole musím k alergologovi, aby mi je spravil.*

2. Slova přejatá: pravopis, výslovnost

1 Je to pravda? Pracujete se SSČ nebo se SCS:

umístění v nemocnici = hospitace, blahopřání k svatbě = kondolence, předmět zbožňování = idol, (peněžitá) odměna za práci intelektuálního rázu = honorář, různorodý = homogenní, vzbuzovat úctu, obdiv = imponovat, pohlavní náklonnost k osobám téhož pohlaví = heterosexu-
alita, promítání = protekce, totožnost = identita, samostatná obytná místnost s příslušenstvím = garsoniéra, tvůrce tanečního, baletního vystoupení = choreograf, červené krevní barvivo = hemoglobin, nákaza = inspekce, písemný doklad na prodávané zboží = fraktura, silná krátkodo-
bá emoce = efekt

2 Najděte chybně napsaná cizí slova:

advend, bufet, deziluzie, fobic, menu, sexta, trent, raryta, dylema, famyliární,
adekvátní, tóra, deklinovat, apsence, bonbonyéra, handikep

3 Vyberte a doplňte:

galaxie, meteorit, ortel, krátery, vandalové, exhibice, karavana, memento, atom, prognóza, paleonto-
logie, misantrop

..... je věda, která zkoumá zbytky živočišných a rostlinných organismů, které
v minulosti žily na Zemi a které se zachovaly jako zkameněliny uvnitř hornin. Tento tragický
příběh nechť je ostatním. V soudní síni všichni povstali a byl vynesena
..... je dále dělitelný. zdravotní-
ho stavu pacienta nebyla příznivá. je velká množina hvězd, plynu a pra-
chu. se nezastaví ani před ničením hřbitovů. je
nebeské těleso, které po dosažení povrchu Země může vytvořit dopadové
Mistrovství světa v krasobruslení bylo zakončeno
pomalu mizela v písečných dunách. Člověk, který nenávidí lidi a straní se jich, se nazývá
.....

4 Hurikán Analfabet zpřeházal slabiky u následujících slov. Odstraňte napáchané škody a vysvětlete význam správně napsaných cizích slov:

ZE I DEZ LU -

MEN DI ZE -

VA TRA GAN EX CE -

MEN DA FUN NÍ TÁL -

DIS IN CE PO ZI -

MI KOM TO PRO VAT -

FI CE MYS TI KA -

CE SPI KON RA -

TA FA KUL TIV NÍ -